

Nokian luonto ry.
c/o Timo Lepistö
Aaroninkatu 14
37130 Nokia
p. 044 505 5999
nokianluonto@gmail.com

Muistutus

11.11.2016

Pirkanmaan liitto

ASIA Muistutus Pirkanmaan maakuntakaavaehdotukseen 2040

Kiitämme mahdollisuudesta muistutuksen antamiseen ja lausumme maakuntakaavaehdotuksesta seuraavaa.

Yleistä

Olemme antaneet Pirkanmaan maakuntakaavaluonnoksesta 2040 mielipiteen 10.4.2015. Pirkanmaan Liitto antoi siihen kahden rivin mittaisen vastineen.

Muistutuksessamme toistamme, mitä olemme lausuneet 10.4.2015 ja täsmennämme lausumaamme seuraavilta osin.

Pirkanmaan Liiton vahvistettavalla maakuntakaavalla 2040 on maankäytön ohjaamisessa valtaa ja vastuuta. Vaikka maakuntakaavan maankäyttömerkinnät ovat suuntaa antavia ja vailla legitiimiä sitovuutta, uusia suunnitelmia laatiessaan kuntien, elinkeinoelämän ja muut eduvalvojen edustajat katsovat ensimmäiseksi maakuntakaavan varauksia ja merkintöjä.

Tämän vuoksi maakuntakaavan maankäyttöehdotusten tulee perustua asianmukaisiin ja maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämiin selvityksiin. Tämän osalta maakuntakaavaehdotuksessa on mielestämme puutteita.

Pirkanmaan maakuntakaavalle 2040 on asetettu luonnonvarojen kestävän käytön ja luonnon monimuotoisuuden säilymisen tavoitteita. Mielestämme tämä on mahdoton yhtälö, kun maakuntakaavaehdotuksen pohjana on 120 000 asukkaan lisäys maakuntaan vuoteen 2040 mennessä.

Maakuntakaavaehdotuksen uusiutumattomien luonnonvarojen käyttöennuste perustuu väestön ylimitoitettuun kasvuennusteeseen. Tämä ei voi olla näkymättä kallioiden, metsäpeitteen, viljelyyn sopivan maan ja luonnonalueiden häviämisenä ja viheralueiden laadun huononemisenä. Kallioita ja muita luonnonalueita on myöhemmin mahdotonta palauttaa.

2. Taivalkunnan ja Harjuniityn yhdistävä tievaraus (ohjeellinen tieyhteys)

Nokialle esitetään uutta tieyhteyttä Nokianvirran yli pohjoispuolelta Harjuniitystä Taivalkuntaan.

Maakuntakaavaluonnoksesta mielipiteeseemme antamassaan vastineessa Pirkanmaan Liitto on lausunut tieyhteyden lyhentävän Taivalkunnan ja Harjuniityn välimatkaa ja vähentävän Nokian keskustan liikeneruuhkaa. Mielestämme kyseistä tietyhteyttä ei voi perustella enempää Harjuniityn ja Taivalkunnan välisen matkan lyhentymisellä kuin liikenteen ruuhkautumisellakaan.

Ensiksi Harjuniityn ja Taivalkunnan välinen liikenne on kuviteltua. Maakuntakaavaehdotuksessa 2040 tai kunnan yleiskaavoissa ei ole näköpiirissä mitään infrastruktuurisia tekijöitä, jotka lisäisivät ehdotettua läpikulkua Nokianvirran yli. Siltaa käyttäisi muutama Taivalkunnasta Siurossa työssä käyvä henkilö ja Harjuniitystä Taivalkuntaan kulkeva golfaaja. Siihen nähden luontoarvoihin kohdistuvat menetykset ovat kohtuuttoman raskaita.

Jos näin kuvitteellista liikennettä pidettäisiin siltojen rakentamisen lähtökohtana ja perusteena, maamme jokien yli risteilisivät siltojen kannet.

Toiseksi Taivalkunnan – Harjuniityn välinen liikenne kulkee nykyisellään Emäkoskensiltaa Nokianvirran yli ja sen pohjoispuolella Souranderintietä Siurontielle. Liikenne ei aiheuta ruuhkia Nokian keskustaan enempää kuin sinne kulkeva asiointiliikenne.

Nokianvirran yli menevä Emäkosken nykyään nelikaistainen silta on peruskorjattavien listalla. Samassa yhteydessä tullaan tarkastelemaan sillan leventämisen tarvetta. Tämä eliminoi Taivalkunnasta keskustaan suuntautuvia ruuhkia.

Nokian luonnolle antamassaan vastineessa Pirkanmaan Liitto lausui, että sillan suunnittelussa otetaan huomioon maisemalliset tekijät. Ne ovat toki tärkeitä, mutta vastineessa ei huomioida sillan pohjoispään sijoittumista Haaviston luonnonsuojelualueen kylkeen. Silta rikkoisi paitsi maiseman, myös Nokianvirran tulivuoriperäisen ruhjeen koskemattomuuden.

Tulivuoriperäiset muodostumat ovat Suomessa niin harvinaisia, että ne ansaitsevat jäädä vapaiksi maankäytön tuomilta hävityksiltä ja muutoksilta.

Taivalkunnan ja Haaviston välille suunniteltu uusi silta- ja tieyhteys tuhoaisivat tulivuoriperäistä ja korvaamattoman arvokasta ruhjemuodostumaa ja sen luontoa peruuttamattomasti. Uhraus olisi liian suuri vain alle kymmenen kilometrin mittaisen matkan tähden.

Maakuntakaavaehdotuksen materiaalista ei löydy Taivalkunnan ja Harjuniityn välille merkityn tievarauksen selvityksiä tai vaikutusten arviointia. Tämä on mielestämme vakava puute, jota myöhemmin suunnitteluvaiheessa tehtävät selvitykset eivät korvaa. Maakuntakaavaehdotuksen maankäytön suunnitelmien tulee perustua asianmukaisiin selvityksiin ja vaikutusten arviointeihin.

Taivalkunnan ja Harjuniityn välistä ohjeellista tiemerkinä voi pitää maankäyttö- ja rakennuslain vastaisena. Maankäyttö- ja rakennuslain 9 § edellyttää, että ”kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin”.

Esitämme, että ohjeellinen tievaraus poistetaan Pirkanmaan maakuntakaavaehdotuksesta 2040 maankäyttö- ja rakennuslain 9 § vastaisena.

2. Nokian Kaakkurijärvien Natura 2000-alue ja sitä ympäröivä metsämantere

Kaakkurijärvien Natura 2000-alueen osalta yhdymme siihen mitä Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri on lausunut 6.5.2016 antamassaan lausunnossa.

3. Vesihuollon suunnitelmat ja tekopohjaveteen liittyvät aluevaraukset

Maakuntakaavaehdotuksessa 2040 Tampereen Vesi haluaa tuoda esiin myönteisenä

ja erittäin merkittävänä vaikutuksena luonnonympäristöön, että tekopohjaveden muodostaminen osaltaan turvaa pitkällä tähtäimellä harjualueiden säilymistä mm. soranottoa vastaan.

Mielestämme tämä on ristiriitaista siihen nähden, että tekopohjaveden suodattaminen harjun läpi tuhoaa kuivuuteen ja paahteeseen sopeutuneen kasvillisuuden ja muun harjujen eliölajiston elinympäristön. Harjun alustan luonnontilaan tulee myös muutoksia.

Ylöjärven ja Hämeenkyrön Ylöjärvenharjun-Miharin alueelle on merkitty laaja *teknisen huollon kehittämisen kohdealue, pohjavesialue ja siihen liittyvä teknisen huollon kehittämisen kohdealue, vedenhankinta/pintavedenottamo (tkv)* Näsijärven Vahantalahden rantaan Ylöjärven Antaverkkaan.

Pidämme erittäin vakavana maakuntakaavaehdotuksen vesihuollon kehittämissuunitelma-alueita, joka on laajentunut maakuntakaavaluonnoksessa esitetystä.

Kaavaehdotuksessa mainitaan tekopohjaveden osalta, että muodostamisedellytysten selvittäminen vaatii joka tapauksessa lisäselvityksiä.

Pidämme Pinsiönlähteen valuma-alueen harjuille suunniteltua tekopohjavesilaitosta vakavana riskinä Pinsiö-Matalusjoessa eläville uhanalaisille jokihelmisimpukalle ja purotaimenelle. Pinsiö-Matalusjoki on maan eteläisin vesistö, jossa jokihelmisimpukkaa esiintyy. Jokihelmisimpukka on erityisesti suojeltava laji (LSL 47 § ja LSA 22§) ja luokiteltu erittäin uhanalaiseksi (EN).

Alueelle sanotaan lisättävän tarvittaessa erityismääräys koskien Pinsiö-Matalusjoen Natura-alueen suojeluarvojen turvaamiseksi. Tarve merkinnälle tutkitaan maakuntakaavan Natura 2000-alueiden arvioinnin tarveharkinnan yhteydessä.

Toteamme, että mitkään kaavamääräykset eivät turvaisi ainutlaatuisia lajeja niiltä riskeiltä, haitoilta ja menetyksiltä, joita tekopohjaveden muodostamisesta seuraisi. Peräämme maakuntakaavan laatijoilta vastuuta uhanalaisten ja korvaamattomien lajien elinympäristöjen säilymiseen.

Pinsiönkankaan tekopohjavesialueen kaavamerkintä on jälleen esimerkki siitä, että maakuntakaavan kaavamerkinnällä ohjataan maankäyttöä asianmukaisia selvityksiä ja vaikutusten arviointeja tekemättä. Tämä on vakavaa, sillä kerran kaavoihin hyväksytyjä merkintöjä on lähes mahdotonta pyyhkiä pois.

Mielestämme Tampereen Vesi ylivoimaisesti tekopohjavedenottamoiden tarvetta. Tampereen kaupungilla on laaja puhtaan veden allas, Näsijärvi käden ulottuvilla. Se mitätöi tekopohjavesilaitosten tarpeen. Helsinki on saanut vetensä Päijänteestä noin 30 vuotta ja pääkaupungin vesi on moitteetonta. Niin tulee olemaan myös Näsijärven vesi tamperelaisille.

Tampereen kaupungin Pinsiönlähteestä tapahtuva vedenotto vedenkorkeuden vaihteluineen on nykyisellään vakava riski Pinsiö-Matalusjoen uhanalaisille lajeille. Suunniteltu tekopohjavesilaitos moninkertaistaisi uhat ja riskit. Mielestämme yhden kunnan taloudellinen intressi ei saa tuottaa uhkaa ainutlaatuisille lajeille.

Yhdymme Pirkanmaan luonnonsuojelupiirin lausumaan:

”Esitämme, että Ylöjärvenharjun-Miharin teknisen huollon kehittämisen kohdealue, vedenhankinta/pohjavesialue (tekopohjavesilaitos ja siihen liittyvä pintavedenottamo Näsijärven rantaan) poistetaan maakuntakaavasta ja niiden suunnittelusta luovutaan kokonaan. Esitämme edelleen, että Julkujärven-Pinsiönkankaan pohjavesialueelle luodaan uusi merkintä, jonka määräyksissä mainitaan, että alueella tapahtuva

pohjavedenotto ei saa vaarantaa Natura 2000 -ohjelmassa suojellun Pinsiön-Matalusjoen suojeluarvoja, vaan joen tilaa pitää parantaa muun muassa raakun elinolojen ja tulevaisuuden turvaamiseksi.”

3. Rataliikenne

Esitämme, että Porin radalle lisätään Siuron asema.

Nokialla 11.11.2016

Timo Lepistö
puheenjohtaja
Nokian luonto ry.

Kaija Helle
sihteeri
Nokian luonto ry.